

Acest document este o traducere și adaptare din Ghidul de stil în limba engleză ce face referire la limbajul folosit în descrierea dizabilității (English-language Disability Language Style Guide), creat de Centrul Național pentru Dizabilitate și Jurnalism în cadrul Școlii de Jurnalism și Comunicare Mass-media Walter Cronkite - Universitatea Statului Arizona - SUA.

Tradus și adaptat din limba engleză de către ASOCIAȚIA SUPEREROI PRINTRE NOI

Traducere și adaptare: Cristina Popescu

Tehnoredactare: Anca Mateescu

Dacă aveți completări sau mențiuni relevante ce pot duce la îmbunătățirea traducerii și adaptării acestui ghid puteți să ne scrieți pe adresa contact@supereroiprintrenoi.ro cu mențiunea "Termeni de evitat în textele despre dizabilitate".

TERMENI DE EVITAT ÎN TEXTELE DESPRE DIZABILITATE

Limbajul considerat acceptabil atunci când vorbim despre dizabilitate s-a schimbat de-a lungul timpului iar standardele continuă să se adapteze odată cu evoluția înțelegerii și a percepțiilor. Mulți dintre termenii de mai jos au cunoscut o largă utilizare și nu au fost considerați dintotdeauna ofensatori, dar astăzi se consideră că pun într-o situație de inferioritate o persoană sau că au alte conotații negative. Unii dintre aceștia sunt fie termeni medicali vechi, fie termeni colocviali.

Iată câțiva termeni care ar trebui evitați:

Alienat, debil, lunatic: Toți acești termeni sunt considerați injurioși și nu ar trebui folosiți decât în citate directe. A se vedea descrierea despre [sănătate mintală](#).

Anormal: Nepotrivit atunci când este folosit pentru a descrie un individ. A se vedea descrierea termenului [anormal](#).

Atac de epilepsie: Preferați termenul criză atunci când se face referință la o manifestare de scurtă durată sau la simptome comune celor care au epilepsie. Evitați să spuneți că „o persoană are un atac” sau „un atac epileptic.” A se vedea descrierea termenilor [epilepsie/ criză epileptică](#).

Defect, defect din naștere, cu defect: Evitați acești termeni atunci când descrieți o dizabilitate pentru că dau impresia că persoana este într-o oarecare măsură incompletă sau inferioară. A se vedea descrierea despre [malformații congenitale](#).

Dement, senil, sclerozat: A se evita descrierea cuiva ca fiind dement sau senil. Folosiți un limbaj care pune pe primul loc persoana atunci când este descrisă o „persoană cu demență”. A se vedea descrierea termenului [demență/ senilitate](#).

Legumă: Folosiți un limbaj care pune pe primul loc persoana, de exemplu “o persoană într-o stare vegetativă/în moarte cerebrală.” Evitați să faceți referire la cineva ca fiind o legumă sau să folosiți cuvinte care dezumanizează o persoană. A se vedea descrierea despre [stare vegetativă/ comă \(stare comatoasă\)/ nu răspunde la stimuli](#).

Lovit de, suferă de, victimă a: Acești termeni presupun că o persoană cu dizabilități suferă de sau are o calitate de viață diminuată. A se vedea descrierea despre [a suferi de](#).

Nebun, țicnit, psihopat: Toți termenii sunt considerați a fi injurioși și nu ar trebui folosiți decât în citate directe. A se vedea [sănătate mintală](#).

Paralitic: Evitați să faceți referire la un individ ca fiind paralitic. Spuneți mai degrabă că persoana are o paralizie. A se vedea descrierea despre [paralizie cerebrală](#).

Pitic: În trecut, termenul a fost folosit pentru a descrie o persoană deosebit de mică și cu proporții neobișnuite. Astăzi este considerat a fi peiorativ. A se vedea descrierea despre [pitic/ persoană mică](#).

Prizonier în scaunul rulant/cu rotile: Descrie persoana numai în relație cu o componentă a echipamentului conceput mai degrabă cu scopul de a elibera decât de a limita. A se vedea descrierea termenului [scaun cu rotile](#).

Psihotic: Evitați să folosiți termenul de psihotic pentru a descrie o persoană; vorbiți mai degrabă despre o persoană care are o condiție psihotică sau o psihoză. A se vedea descrierea despre [psihotic/psihoză](#).

Retardat mintal: Încercați întotdeauna să specificați tipul de dizabilitate la care faceți referire. Termenii precum dizabilitate mintală, dizabilitate intelectuală și tulburare de dezvoltare sunt de asemenea acceptați. A se vedea descrierea despre termenii [cu retard mintal/ cu dizabilități mintale/ cu dizabilități intelectuale/ cu dizabilități de dezvoltare](#).

Schizofrenic: Folosiți un limbaj care pune pe primul loc persoană, de exemplu “o persoană cu schizofrenie” sau “o persoană diagnosticată cu schizofrenie” mai degrabă decât schizofrenic. A se vedea descrierea termenului [schizofrenie/ schizofrenic](#).

Spastic: Se poate accepta atunci când se face referire la cineva care are o paralizie cerebrală spastică, dar este considerat ca termen peiorativ dacă se face referire la cineva ca fiind spastic. A se vedea descrierea termenului [paralizie cerebrală](#).

Suferă de: Implică faptul că o persoană cu o dizabilitate suferă sau are o calitate de viață diminuată. A se vedea descrierea termenilor [a suferi de/ victimă a/ a fi afectat de/ a fi lovit de](#).

Surd și surdo-mut: Evitați acești termeni pentru că sunt folosiți adesea în mod inadecvat și pot fi injurioși. A se vedea descrierea despre [surd și surdo-mut](#).

Teafăr/persoană capabilă: Se referă la o persoană care nu are o dizabilitate. Termenii implică faptul că persoanele cu dizabilități nu au un “corp capabil” sau capacitatea de a-și folosi corpul cum trebuie. A se vedea descrierea termenilor [teafăr/întreg/persoană capabilă](#).

Tetraplegic: Folosiți un limbaj care pune pe primul loc persoană, de exemplu “o persoană cu tetraplegie” mai degrabă decât tetraplegic. A se vedea descrierea despre [tetraplegie/ tetraplegic](#).